

BUITEN

4^e JAARGANG N°. 17.

ZATERDAG 23 APRIL 1910.

Foto Aug. F. W. Vogt.

UIT DE OMGEVING VAN BAARLO (L.)

INHOUD:

UIT DE OMGEVING VAN BAARLO (L.) ILLUSTRATIE . . .	BLZ. 193
OVERZICHT VAN DE WEEK.	194
DE BOLGEWASSEN OP DE TWEDE TIJDELIJKE TENTOON- STELLING TE HAARLEM, DOOR J. J. KRUYFF	194
EEN ENKEL WOORD OVER DE VISSCHERIJ, DOOR A. G. KOENDERS	194
UIT ÉÉN SCHOTEL, DOOR G.	195
NATIONALE BLOEMENTENTONSTELLING TE HAARLEM, III, DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 196—198
CHANTECLER'S ODE AAN DE ZON, DOOR G. DE GRAAF .	BLZ. 198
VARIA.	BLZ. 198
FRUITTEELT, DOOR J. BEENEN, GEÏLLUSTREERD	198
OVER STEENWIJK, DOOR H. L. K., GEÏLLUSTREERD.	200
DE ATHABASCA OP MET DE PELSHANDELAARS (VERVOLG)	201
KOEMARKTEN IN NOORD-HOLLAND, DOOR P. FRANSEN JZN., GEÏLLUSTREERD	203
PLASTIEK IN DE SNEEUW, DOOR J. P. D. LOKHOF, GEÏLL.	204

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Alle kopij ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), gelieve men te zenden aan de redactie, Rokin 74-76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Sibl. No. 214.

OVERZICHT VAN DE WEEK.

11 APRIL. Scheepsramp bij Ostende; een Belgische loodskotter verongelukt met negen man.

12 APRIL. Het Pruisische Huis van Afgevaardigden neemt het kiesrecht-ontwerp in vierde en laatste lezing aan.

Volgens berichten uit Konstantinopel is de opstand der Albaneezen geëindigd, de opstandelingen gaan althans uit elkaar.

Te Marseille, waar de staking der zeelieden grootendeels geëindigd is, dreigt opnieuw een staking in allerlei andere bedrijven.

13 APRIL. De Amsterdamsche gemeenteraad herkiest den wethouder Delprat, die de benoeming echter niet aanneemt.

Lord Rosebery dient opnieuw moties in tot hervorming van het Hoogerhuis; deze moties zijn een uitwerking van de vroegere, en belichamen wat er in de plaats zal moeten komen van het erfelijk beginsel.

14 APRIL. De juist geëindigde staking der zeelieden te Marseille begint opnieuw; de algemeene staking gelukt in enkele bedrijven.

De veto-moties door het Engelsche Lagerhuis aangenomen. Minister Asquith verklaart, dat indien het Hoogerhuis de moties verwerpt, hij onmiddellijk aan den Koning zal vragen, dat deze zijn prerogatieven zal gebruiken om de beperking der rechten van het Hoogerhuis door te voeren; als de koning die waarborgen weigert, zal de regering of het Parlement ontbinden of aftreden.

Ontbinding van de Spaansche Kamer.

15 APRIL. Vertrek der Koninklijke familie naar Het Loo.

Vergadering der Ned. Pomologische Vereeniging te Utrecht.

Behandeling van het Pruisische kiesrecht-ontwerp in het Heerenhuis.

Begin der uitsluiting in het bouwvak in geheel Duitschland, behalve te Hamburg waar patroons en werklieden het eens zijn geworden, en te Berlijn waar nog onderhandeld wordt. De uitsluiting omvat 140.000 arbeiders.

De bolgewassen op de tweede tijdelijke tentoonstelling te Haarlem.

WERD het oog op de eerste tijdelijke, bij den ingang der zalen voor het houden dezer tentoonstellingen opgericht, geboeid door de schoone hyacinten, die de afdeeling Overveen daar plantte en die noch door de planten die ze vervingen toen de tentoonstelling verlengd werd, noch door die welke nu hunne plaats

innemen zijn overtroffen; nu zoekt men te vergeefs, op eenige dubbele tulpen na, naar bolgewassen. De geheele eerste zaal is gevuld met de voortbrengselen uit Boskoop en Aalsmeer, die hoewel van buitengewone kwaliteit en superieure schoonheid, voor parterrewerk niet met de hyacinten kunnen wedijveren. De rustige lijnen der figuren, in harmonie met de omgeving, de fijne kleurschakeering der bloemen, een weldaad voor het oog dat naar schoonheid zoekt, is met geen plant in die mate te bereiken. Men moet de gang die de zalen verbindt doorgaan om weder bolgewassen aan te treffen. Hier houdt de bekende firma C. G. v. Tubergen Jr. de eer van het vak op. Dat deze inzending verdienstelijk was blijkt hieruit dat de *Horticultural Society te Londen* haar de zoo zeer gewaardeerde gouden medaille van *Banks* vereerde en kenners zullen gaarne toegeven, dat deze onderscheiding ten volle verdiend was. De groote verdienste van deze collectie is wel hierin gelegen, dat zij bestond uit een verzameling van bolgewassen waarvan de natuurlijke bloeitijd maanden uiteenloopt en die nu hier, op een gegeven moment, gezamenlijk in bloei zijn. De collectie nam het geheele parterre der tweede zaal in beslag, met een middelstuk, perken op de vier hoeken, zijkanten in de as der zaal en enkele solitaireplanten hier en daar op het gazon geplaatst.

In het middelstuk, waarvan de planten mijns inziens wat ruimer hadden kunnen geplaatst zijn, zag men de schoone *Lilium Harrissi*, *Calla Elliottiana* geel, *C. aethiopica* wit en de zwartbruine *Arum sanctum*, verder, *Allium neapolitanum*, *Luccosum pulchilla*, *Paeonia Wittiana*, *Trillium sessile californica*, *Iris intermedia*, *Orobis rosea*, *Fritillaria meleagris*, *Stella Incarvallia Delavassi*, *Freesia gigantea alba*, *Zephyranthus carinata*, *Iris Bucharia*, *Lachenalia* in soorten, *Haemanthus multiflorum* en de zeldzame *Ismine amaneas*, met prachtige gele bloemen, op een der hoekpunten stonden aardorchideeën waarin behalve een collectie *Orchis*, de fraaie *Cypripedium Calceolus*, *C. pubescens* en de *C. acaule* in vollen bloei prijken. De drie andere hoeken waren bezet met *Lilium Thunbergianum*, Darwin tulpen, *Tulipa Greiggii*, *Tulipa Forsteriana* schitterend rood, en de fraaie nog nieuwe *Tulipa Eicheri*. Als solitaire planten waren gebruikt *Eucharis amazonica*, *Lilium philippense* met witte bloemen en lintvormig blad, *Crinum Bathragi*, de klimplant *Gloriosa Rothschildiana* en de *Erimurus Elivangeanus alba* in bloei, wat wel als een kunststukje van cultuur kan beschouwd worden.

Tegen den rechterzijwand had de firma M. v. Waveren & Zn. te Hillegom een fraaie gemengde collectie van planten en bolgewassen tentoongesteld, die de H. S. te Londen dezelfde onderscheiding waardig keurde en inderdaad mooi was. Onder de bolgewassen werden in deze groep opgemerkt: *Lilium Harrissi*, *L. Speciosum*, *L. Auratum*, *Calla's* in soorten, bloeiende *Canna's*, *Narcissen*, *Convallaria majalis*, *Diclytra spectabilis* en diverse *Spiraea's*; meer bolgewassen waren er niet in de groote zalen. Wij begeven ons nu naar de bijzaal, waar afgesneden *Narcissen* en mooie collecties *Hippeastrum's* (*Amaryllis*) als bolgewassen den hoofdschotel vormden, vergezeld door mooie *Cyclamen* van den heer Spaargaren.

De mooiste collecties *Narcissen* waren ingezonden door de heeren M. v. Waveren, Gebr. de Graaff en Van Meerbeek & Co. *Hippeastrum's* door de heeren S. A. van Konijnenburg, Warmerhoven, Kouwenhoven, Ingenhouz van Schaik en Gebr. van Velsen, wier collectie de gouden medaille mocht verwerven.

Men rekent dat er 800 verscheidenheden van *Narcissen* bestaan waarvan er eenige honderden hier aanwezig waren, ze loopen zoo uiteen wat vorm betreft, en de smaak der liefhebbers is zoo verschillend, dat eene keuze moeilijk is en dit aan hen moet overgelaten worden. Mij lijken de *Poëticus* soorten met fraai oranje-roode cup en de trompetvormen de schoonsten te zijn. Ook van *Hippeastrum's* zal ik geen soorten noemen, elk kweker zaait van zijne beste soorten en geeft de zaailingen willekeurige namen, zoodat men bij anderen koopende dan de winners, toch niet zou krijgen wat men verlangde.

Buiten wordt het nu mooi en alles begint nu zoo langzamerhand te bloeien. De afdeeling Lisse heeft de *Crocussen* in het parterre voor het Paviljoen door *Hyacinten* doen vervangen, waarvoor 30000 bollen gebruikt zijn, die daarvoor speciaal in kistjes gekweekt waren; de daarvoor gebruikte soorten zijn maar weinige en bestaan uit de soorten: *Gertrude rose*, *Yellow Hammer* geel, *Madame van der Hoop* wit, *Roi des Belges* rood, en *Queen of the Blue* lichtblauw, die voor dit groote terrein in zulke hoeveelheden gebruikt, uitmuntend voldoen. Als de *Hyacinten* uitgebloeid zijn zal de afdeeling Lisse het met *Tulpen*, die daarvoor ook speciaal gekweekt worden, doen beplanten.

J. J. KRUYFF.

Een enkel woord over de visscherij.¹⁾

HOEVEEL punten van verschil er onderling ook mogen bestaan tusschen jacht en visscherij, zoo vinden toch beide hare vereerders. Welke van deze twee ontspanningen den voorrang verdient, is moeilijk met zekerheid uit te maken, want evenals de jacht is de visscherij een goede en nuttige uitspanning. Het zoude daarom ook dwaas zijn het ééne boven het andere aan te prijzen. Gevoelt men zoowel voor de jacht als voor de visscherij sympathie om noch het aantrekkelijke gevoel voor de jacht, noch dat

voor de visscherij te kort te doen, slechts de leer van Figaro te aanvaarden, die zeide: „Hebt gij te kiezen tusschen twee hartstochten, verdeel dan uw hart tusschen beide”. Deze leer is ten deze zeer juist en alleszins aanbevelenswaardig.

Niet allen huldigen deze stelling, want door een oud schrijver b.v., is een Latijnsche verhandeling geschreven over jagen en visschen, waarin hij, resumeerende, concludeert, dat aan visschen boven jagen de voorkeur moet worden gegeven. De argumenten, die hij tot motiveering van zijn betoog aanvoert, zijn echter te eenzijdig van karakter om hier te vermelden, aangezien de schrijver zich bijna uitsluitend op een theologisch standpunt stelt. Teneinde de lezers in de gelegenheid te stellen zich persoonlijk met den inhoud van het werk des schrijvers op de hoogte te stellen, zij vermeld, dat een en ander te vinden is in *de venatione tractatus, in quo de Piscatione, Accupio Sylvestrium-que insectione traciatur* (Regii 1625). Wij twijfelen er niet aan, of allen zullen zich met deze verwijzing tevreden stellen.

Om nu te trachten de visscherij boven de jacht te verheffen is af te keuren, want er bestaat immers geen enkele grond het genot van het jachtvermaak te miskennen. De visscherij zoude met de jacht wél op dezelfde lijn moeten gesteld worden, wat echter niet het geval is, daar zij eerder lager, dan hooger staat aangeschreven.

Eveneens is het jammer, dat beide vermaken dikwijls zoo ver van elkaar gehouden en meestal als op zich zelf staand beschouwd worden. Men treft bij een op en top visscher in den regel weinig of geen liefhebberij aan voor de jacht, terwijl een Nimrod daarentegen niet door de visscherij kan bekoord worden. En toch werkt alles mede om jagen en visschen beide gemakkelijk en aantrekkelijk te maken.

Vordert het jagen dikwijls inspanning, het visschen is een kalme bezigheid. In September, wanneer de dagen nog bijzonder warm kunnen zijn, kost het jagen, tengevolge van het loopen door bosch en veld, menigen zweetdruppel, terwijl de visscher, staande op de frissche zoden aan den waterkant, zich tegen de brandende zonnestralen beschut onder het lommer der boomen; aan den eenen kant is dus beweging en aan den anderen rust.

Het jagen, met uitzondering van dat op waterwild, waarvoor een ander tijdvak geldt dan op gewoon wild, is slechts geoorloofd van ongeveer ultimo Augustus tot einde December, dus betrekkelijk weinige maanden van het jaar, terwijl het visschen, op eenige weken na, het geheele jaar is toegestaan. Een ijverig visscher laat dezen korten tijd niet verloren gaan, wijl hij daarvan gebruik maakt om zijne netten, hengels, snoeren en overige gereedschappen in orde te brengen. Kortom, hij zal zich voorbereiden om den strijd met nieuwen moed te beginnen, evenals een veldheer, wanneer hij zijn winterkwartier verlaat.

Al is men ook jager in hart en ziel, dan nog geeft de visscherij, zelfs gedurende den jachtijd, een aangename afwisseling. Wanneer een jager door overmatige vermoeidheid, een defect aan zijn geweer, ziekte van een hond, of uit hoofde van andere bezwaren niet jaagt, hoe heerlijk is het dan zich te kunnen bezig houden met de visscherij, en daarin zijn genoeg te vinden.

Voor den jager en den visscher van den echten stempel ligt het genoeg in de uitoefening dier ontspanning zelf; de resultaten komen daarbij niet in aanmerking. Hoe sterk deze opvatting ook op den voorgrond wordt gedrongen, toch mogen wij niet vergeten dat zij, die ter vischvangst uittrekken, altijd een flauwe hoop koesteren iets mede naar huis te zullen brengen.

Men dient dus steeds voor een middel tot vervoer zorg te dragen, waarin de visch zoo versch mogelijk kan bewaard blijven.

Is men voornemens om tijdens het visschen zelden van plaats te veranderen, doch het genoeg zittende te genieten, dan is een netje met eenige hoepels, een z.g. houder, voor dat doel uitstekend geschikt. Zulk een netje kan gedurende het visschen in het water worden gelegd, waardoor de visch langen tijd blijft leven. Wil de visscher daarentegen dikwijls van plaats verwisselen, zooals dat bij het visschen met kunstaas veel het geval is, dan is het gebruik van dit netje niet alleen lastig, maar bovendien schadelijk, omdat, door het telkens uit het water te halen, de visch onophoudelijk van element verandert. In dit laatste geval kan een langwerpige mandje of een tonnetje, waarin eenig nat gras, beter worden aanbevolen.

Ook behoeft in smaak de waterbewoner niet voor wild onder te doen, want liefhebbers verklaren, dat forel, barbeel, karper, of paling, zonder nog van zalm of elft te gewagen, bij een maaltijd zeer goed met gebraden fazant, houtsnip, of haas kunnen wedijveren.

Wanneer het, zij het ook in een korte schets, niet blijkt, dat de visscherij minder aantrekkelijk of nuttig is dan de jacht, welke reden zoo vragen wij, is dan de oorzaak, dat zij in ons land over het algemeen als een vermaak voor de mindere klasse wordt beschouwd en als een beroep, dat aan bepaalde beoefenaren moet worden overgelaten? Het kan immers niet anders zijn, dan de onbekendheid met het genoeg der visscherij, die in hogere standen heerscht. Geven de bewoners van Amsterdam zich de moeite 's morgens zeer vroeg — vooral des Zondags — een wandeling te maken naar Sloterdijk, dan ontwaren zij, dat het bijna uitsluitend arbeiders zijn, die zich, gewapend met hengel en verdere benodigdheden, te voet of per tram in de richting van Haarlem begeven, teneinde in de polders in de omgeving van Halfweg of de Liedede te visschen.

Engelschen zijn op dit punt veel verstandiger, want bij hen

bekleedt de visscherij een voorname plaats onder de ontspanningen, waarmede een „gentleman” zich bezighoudt en die zij met den algemeenen naam van sport bestempelen; het visschen is bij hen evenzeer in aanzien als de rijkunst en de jacht. Een Engelschman zou het niet in zijn hoofd halen de visscherij als „improper” te beschouwen, juist integendeel, zeer hooggeplaatste personen rekenen het zich tot een eer, daarin uit te munten. Daarom worden ook alle tot de vischvangst benodigde gereedschappen in Engeland gewoonlijk met diè luxe vervaardigd, waarop alleen een „Englishman” zoo zeer gesteld is. Menigmaal treft men op de buitenverblijven prachtige verzamelingen aan van jacht- en visscherijgereedschappen en wanneer wordt medegedeeld, dat menig gentleman twee honderd vijftig tot drie honderd pond sterling besteedt om zijn vredelievend arsenaal te completeeren, dan kan een ieder zich een denkbeeld vormen, welk een omvang zulk een collectie hebben moet.

Dikwijls is beweerd, dat alleen het jagen kennis vereischt, doch het visschen niet. Zulke wijsheden kunnen echter gerust als van onwaarde worden opgeborgen. Dat voor den jager het spreekwoord geldt: „het zijn niet alle koks, die lange messen dragen”, daarvan zullen allen wel overtuigd zijn, maar bij den visscher is het niet anders. De jager kan een slecht schutter zijn, of te weinig bekendheid bezitten met de natuurlijke geschiedenis van het wild, van den visscher wordt eveneens behendigheid en kennis vereischt.

Nog kort geleden zag ik twee hengelaars die hoogstens tien meter van elkaar verwijderd stonden. De eene haalde slag op slag baars op, terwijl de andere nauwelijks beet kreeg, althans niets ving. Men dient, — behalve dat men b.v. rekening moet houden met den wind, — te weten dat, wanneer men een baars heeft misgeslagen, dien men aan den haak gevoeld heeft, men in de nabijheid van die plaats niet met visschen behoeft voort te gaan omdat, volgens het gevoelen van oude hengelaars, alle baars die zich daar bevond, wegschiet en niet meer bijt.

Zoude men in ons land de visscherij nog „improper” of onbeduidend blijven noemen, wanneer men weet, dat zoovele groote geesten, als staatslieden, dichters, schrijvers, kunstenaars, ja, zelfs koningen zijn gevonden onder de beoefenaars der visscherij? Als liefhebbers van dat vermaak worden onder anderen genoemd Ovidius, keizer Trajanus, Walter Scott, Boileau, Olivier Goldsmith, Rossini, enz., allen menschen van naam en stand.

Laten wij dus de visscherij niet als te weinig beteekenend of minachtend beschouwen, maar het vermaak zooveel mogelijk bevorderen en verheffen, opdat het hier in eere kome, evenals in Engeland.

A. G. KOENDERS.

1) Wij bedoelen hier niet zoozeer de visscherij als tak van bedrijf, maar meer als liefhebberij.

UIT ÉÉN SCHOTEL.

OF er nog streken in ons lieve vaderland zijn, waar men allen uit één schotel eet, we weten het niet, — maar in onze jeugd hebben we het bij Geldersche boeren meermalen gezien. Een groote tinnen schotel stond midden op de ronde klaptafel, het gezin zat eromheen geschaard en elk pikte zijn aardappel eruit, doopte dien even in het aarden sauskommetje, dat midden in den schotel stond en zoo raakte die leeg.

Pap werd op dezelfde wijze genuttigd en wel met ronde tinnen lepels van het antieke model. Hoe een mensch ze in zijn mond krijgt, lieve lezers met uw haegschebeschuitjesmondje, of er weer uit als ze eenmaal in de mondholte omgekeerd is, 't is ons steeds een raadsel gebleven. — doch de boertjes kunnen er handig mee terecht, dat is zeker. Wie na den maaltijd door het zolderluik een blik bij vogelvlucht over de tafel slaan kon zou niet on aardig daar de zon met haar stralen hebben kunnen ontdekken.

Een geliefkoosd boeren-winteravondverhaal ginds was dat van den timmerman, zijn knecht en den tinnen eetschotel. Als op een afgelegen boeren erf een omvangrijk karwei was voor metselaar, timmerman, rietdekker of kleermaker, bleven die daar eenige dagen logeeren tevens, om niet te veel tijdverlies met de reizen dorpwaarts te hebben, en aten mee uit den schotel.

Nu waren er eens een timmerman met zijn knecht werkzaam op een boerderij, waar ze tot hun misnoegen nog nimmer een stukje spek voor hun plek in den schotel gevonden hadden! Temeer hinderde hun dit, omdat ze ontdekt hadden hoe iederen middag de boerin en de naast haar gezeten meid steeds een flink stuk spek of worst in den schotel vonden. Dat lustten zij ook wel, doch hoe eraan te komen?

— Vanmiddag is 't spek voor ons, Jan! zei de baas tegen zijn knecht, als jij je maar dom houdt bij wat ik vertel!

— Best, baas! zei Jan. Ze kwamen druk redeneerend aan tafel dien dag, de timmerman legde zijn knecht uit hoe of de aarde om de zon draaide, terwijl de zon enkel om haar as draaide. Jan beweerde er niets van te snappen. — Wel! zei de baas zich aan tafel zettend bij het boerengezin. — 't is zoo eenvoudig mogelijk! Hoe zal 'k het je beter uitleggen? Wacht... stel je voor, dat ik de aarde ben, die rondloopt om de tafel, dan is deze schotel eten de zon en die draait om zichzelf; kijk, zoo!!

— O, ja, baas! zei Jan. — nu begrijp ik het.

Dien middag aten Jan en zijn baas spek.

DE MIDDENPATERRE IN DE ACHTERZAAL VAN HET HOOFDGEBOUW.

NATIONALE BLOEMENTENTOONSTELLING TE HAARLEM.

III. DE TWEDE TIJDELIJKE.

AN het eind van ons overzicht der eerste tijdelijke tentoonstelling te Haarlem zeiden wij, dat de verwachtingen voor de tweede tijdelijke zeer hoog gespannen waren, en men verwachtte, dat die de eerste nog in bloemenpracht zou overtreffen. Velen, die de eerste tentoonstelling zagen, zullen het betwijfeld en niet mogelijk geacht hebben, dat nog grooter bloemenveelde bijeen te brengen was, en toch is onze voorspelling uitgekomen.

De tweede tijdelijke overtreft de eerste, deze tentoonstelling kan terecht een triomf voor den Nederlandschen Tuinbouw genoemd worden. En in deze verklaring staan wij lang niet alleen, de talrijke leden van de internationale jury en de gedelegeerden van de voornaamste buitenlandsche tuinbouw-maatschappijen waren allen vol lof over hetgeen onze kweekers hen te zien gaven. Door deze expositie heeft Nederland zich voor goed een eerste plaats onder de tuinbouwende landen van Europa verzekerd.

Doch niet alleen de tweede tijdelijke, ook de permanente tentoonstelling heeft thans ongeveer haar hoogtepunt bereikt, waarom wij goed meenen te doen aan deze ook zoo belangrijke gebeurtenis een volgend maal een artikel te wijden.

Ook de tweede tijdelijke werd in de beide groote tentoonstellingshallen gehouden. Doch wat een andere aanblik leverden thans de zalen als de eerste maal. Ook thans weder bloemen en niets dan bloemen in alle denkbare tinten en schakeeringen, gerangschikt tot een kleurrijk en harmonieus geheel, doch de planten waren thans voor een gedeelte geheel andere, wat wel een bewijs is van het overvloedige materiaal, waar onze kweekers over beschikken.

Het middenpaterre was, zooals onze lezers zich zullen herinneren, aanvankelijk geheel bezet met Hyacinthen, deze hadden thans plaats gemaakt voor *Azalea's*. Of de aanblik van het geheel daar door gewonnen had? De smaken verschillen, de een hoorden wij het hoogelijk prijzen en anderen het minder mooi vinden. Zeker was het thans verkregen geheel kleurrijker, doch tegelijk onrustiger. De felle kleuren der *Azalea's* vlamden den beschouwer als het ware tegen. Doch wat een gloed, wat een leven in al die kleuren, wat een tinten van het zuiverste wit, tot het donkerste oranje en bij een nadere beschouwing, welke groote, bijna volmaakte bloemen, vereenigd tot prachtig gesloten bouquetten. De groote zaal leverde het meest sprekende voorbeeld van het kunnen der Boskoopsche en Aalsmeersche kweekers

Midden in het groote vak stond een groep verscheidenheden van *Azalea pontica* en de bezoekers konden de prachtige voor het meerendeel zachte kleuren bewonderen, die deze soort tegenwoordig biedt. Langs de randen van het paterre waren kleinere groepjes *Azalea's* aangebracht, en in de eerste plaats moeten wij dan melding maken van de prachtige verscheidenheid *Mrs. A. E. Entz*, die door haar groote, levendig gele bloemen, en fraai gevormde bouquetten zoo terecht de bewondering van binnen en buitenlandsche kweekers opwekt. Wij zouden haast zeggen, dat het volmaakte op dit gebied in deze bloemen bereikt was.

Wat al kleurschakeeringen men tegenwoordig onder de *Azalea mollis* hybriden aantreft, toonden ons twee groepen telkens van 25 planten. Dat er zooveel tinten tusschen geel en oranje waren, ziet, dat zullen wellicht veel bezoekers niet gedacht hebben, voordat zij ze bij deze groepen gezien hadden. Eenige der fraaiste verscheidenheden waren zeker wel de *A. Russel Wallace* wier bloemen licht geel met een oranje rand waren; de *Columbus* nog lichter geel met oranje gepunte bloembladeren; *Mrs. Gobdin Sanderson*, oranje met purperen weerschijn; *Gebrs. Kersbergen* met zeer groote vermilloen roode bloemen; en *Louise Michel* bijna zuiver geel. Ook de tweede groep bevatte enkele prachtige verscheidenheden, waarvan wij alleen maar willen noemen de *Liberty*, levendig karmijnrood; *Fraternité* zacht rose en de *Otto Lilienthal* zacht zwavelgeel met bronzen maculen. Zij van onze lezeressen of lezers, die zich deze variëteiten aanschaffen, zullen zich hun keuze zeker niet berouwen.

Aan de vier hoeken van het paterre stonden kleine vakjes met *Wistaria chinensis*. De planten waren prachtig in bloei, doch de zacht blauwe kleur der bloemen voldeed hier tusschen al het geel en oranje minder goed. Ter rechterzijde van den hoofdingang stond thans een groep *Rhododendrons*, die zeer terecht de bewondering van ieder die ze zag opwekte. Het waren de drie verscheidenheden *Prinses Juliana*, *White pearl* met fraaie gekroesde randen, de tweede bijna zuiver wit en de derde levendig rose. Onder de duizende toeschouwers ging *Rhododendrons* bijna alles overtrof, wat er tot heden nog van tentoongesteld werd. Ter linkerzijde bevond zich een prachtige groep *Palmen*, ongeveer de zelfde planten als de eerste maal waren tentoongesteld, doch vrijer en lossere gerangschikt.

Aan den voet van deze fraaie groep stond een inzending van de reeds besproken rose *Spiraea*, doch thans zoo fraai, dat ieder er met genoegen naar keek. Het waren de, vooral in het buitenland, zoo gezochte verscheidenheden *Peach blossom* en *Queen Alexandra*. Ook de blauwe *Hydrangea's*, die er naast stonden aarzelen wij niet om volmaakt te noemen, als afsluiting van deze groep voldeden zij zeer goed. De beide zijwanden, die tijdens de eerste tijdelijke geheel met Seringen waren bezet, werden thans ingenomen door groote groepen bloeiende winterharde *Rhododendrons*. Deze inzendingen toonden de prachtige kleuren, die er tegenwoordig ook onder deze verscheidenheden worden aangetroffen. Het was een in alle opzichten verrukkelijk kleurspel en de uitnemend gekweekte planten toonden de kennis van onze boomkwekers. Als bijzonderheden mogen uit deze groepen zeker wel genoemd worden de *Rhod. Strategist* zacht karmijn; *Smiti aureum*, mooi licht geel; *J J de Vink*, levendig karmijnrood; *Doncaster* donker steenrood en *Lee's dark purple*, prachtig donker purper. Wilden wij alleen noemen, die vermeldingswaard waren, de lijst zou heel wat grooter zijn.

Aan deze groepen *Rhododendrons* sloten zich ter weerszijden mooie inzendingen getrokken heesters, waaronder vooral de prachtige Sneeuwballen, mooie *Malus Scheideckeri* en aardige *Deutzia's* uitmunten. De aardige groepjes *Azalea Hinodigiri*, *Tulpen* en *Azalea's*, die er voorstonden, gaven aan deze groepen bijzondere levendigheid, ook de mooie op stam gekweekte *Chrysanthemum Leucanthemum* maakten hier een prachtige figuur.

De achtergrond van de zaal werd ditmaal gevormd door een prachtgroep geforceerde bloemheesters, die ook thans weer door een bijzondere rangschikking ieders aandacht trok. Werkelijk onze bloemisten hebben zich meesters in het bloemschikken getoond. Zeer mooi waren de *Rhododendrons* waar de witte *Spartium's* zeer mooi boven uitstaken. Ook de rijkbloeiende *Genista Andréana* deden zeer mooi en de overgang door wit bloeiende *Rhododendrons* op de oranje *Azalea mollis* was zeer goed gedacht. Een uitstekend effect maakten in deze groep de prachtige bontbladige *Acers* en de grootbladige *Dimorphantus mandshurica*. Vergeten mogen wij zeker niet om te vermelden de mooie éénkleurige *Cineraria's* en de reusachtige *Crinum asiaticum*, die mede nog in de zaal stonden.

De gang tusschen de eerste en tweede hal was dit keer aan beide zijden bezet door zeer mooi bloeiende, in pot gekweekte polyantha Rozen. Aardige heestertjes waren het vooral de zacht rose *Boskoop's Baby* en de donker roode *Mme Norbert Levavasseur*. De eerste als struikjes en de laatste als stamboompjes toonden uitnemend de waarde van Rozen voor potcultuur.

In het midden van de tweede zaal lag een groot parterre geheel ingenomen door één inzending gemengde bol- en knolgewassen, die door velen als de clou der tentoonstelling werd beschouwd. Hierachter stond een reusachtige groep *Hydrangea's*, bestaande uit de zacht rose *Hydr. hortensia japonica* en de zuiver witte *Hydr. Thomas Hogg*. Wij aarzelen niet om deze planten bijna volmaakt te noemen, het waren prachtstukken van cultuur, die dan ook zeer terecht de algemeene aandacht trokken. Tegen deze mooien groep stond nog een zeer mooie collectie *Azalea occidentalis*, wier zachte vleeschkleurige bloemen bijzonder mooi spraken tegen die van de *Hydrangea's*.

De achtergrond van deze zaal was bezet met een reusachtige groep in bloei getrokken heesters, waartusschen een uitgang was. De geheele rangschikking toonde dezelfde meesterhand, die ook de vorige groep arrangeerde. Prachtige effecten waren verkregen, wat des te gemakkelijker was, daar het materiaal er zich uitnemend toe leende. Geen enkele plant behoefde achteraf gezet te worden, het waren alle prachtstukken van cultuur. Aan de eene zijde bestond deze groep uit een groote verzameling *Azalea mollis*, waar de fraaie *Genista Andréana* en de witte *Spartium* mooi boven uitstaken. De overgang van het helle oranje der *Azalea's* tot het rood van de *Rhododendrons* werd gevormd door mooie bronskleurige *Acers*, waardoor het vloeken van deze zoo uiteenlopende kleuren werd voorkomen. Boven en tusschen de *Rhododendrons* stak het zacht rose van de *Prunus triloba* uit, terwijl aan hun voet de rose en witte *Daphne's* en de lieve *Prunus Cerasus James H. Veitch* een mooi effect maakten.

Aan den anderen kant van

den doorgang stonden ook eerst de *Azalea mollis* met haar vurige kleuren, die door de zachtere tinten van de *Azalea pontica* overgingen in het wit der Seringen waar de licht en donker paarse verscheidenheden zich weder bij aansloten. Als een waterval ontspringende tusschen witte rotsen hingen de zware, zacht blauwe trossen van de fraaie *Wistaria chinensis* neer tusschen de witte bloemen der Seringen.

Niet alleen echter de leeken bewonderden deze groep, doch ook de vaklieden keken er met aandacht naar, daar de kwaliteit van de planten zeker in alle opzichten te loven viel.

Ook in deze zaal werden de lange wanden ingenomen door groote groepen bloemplanten. Aan de eene kant twee prachtige collectie's *Azalea indica*, die zeer zeker een gunstig bewijs aflegden van de kweekkunst van hen, die ze inzonden, en tusschen deze beide een prachtige groep Japansche *Acers*. Wat deze als sierbladplanten waard zijn, bleek pas uit de magnifieke exemplaren, die er van te zien waren. Als zeer fraai vermelden wij de *Acer palmatum roseo marginatum*, wier bladeren groen met roode randen zijn, *Acer palmatum ornatum* met zeer fijn ingesneden bladeren en *Acer palmatum atropurpureum* met vrij groote, donker bruine bladeren. Het was een inderdaad zeer verdienstelijke groep.

Aan de andere zijde van deze zaal stond een prachtige groep *Malus Scheideckeri*, wier twijgen bezet waren met de zacht roode bloempjes, ware prachtstukjes van cultuur, waartegen de zuiver witte *Cineraria's* en de mooi gevormde pluimen van de *Spiraea's* prachtig uitkwamen.

Hieraan sloot zich een inzending gemengde bol- en knolgewassen waarbij wij opmerkten *Lelie's*, *Canna's* en *Spiraea's*, terwijl ook de *Funkia's* in deze groep haar waarde als sierplanten duidelijk toonden. Ten slotte merkten wij op een zeer eigenaardige groep van de mooie, gevulde, paarsblauwe *Rhododendron fastuosum fl. pl.* wier kleuren eigenaardig spraken tusschen het donker oranje van de *Azalea mollis* hybriden.

Slechts noode verlieten wij de prachtige hallen, het harmonieuse kleurspel en denken vol bewondering terug aan hetgeen onze kwekers hier getoond hebben aan landgenooten en vreemden; zij hebben eer van hun werk.

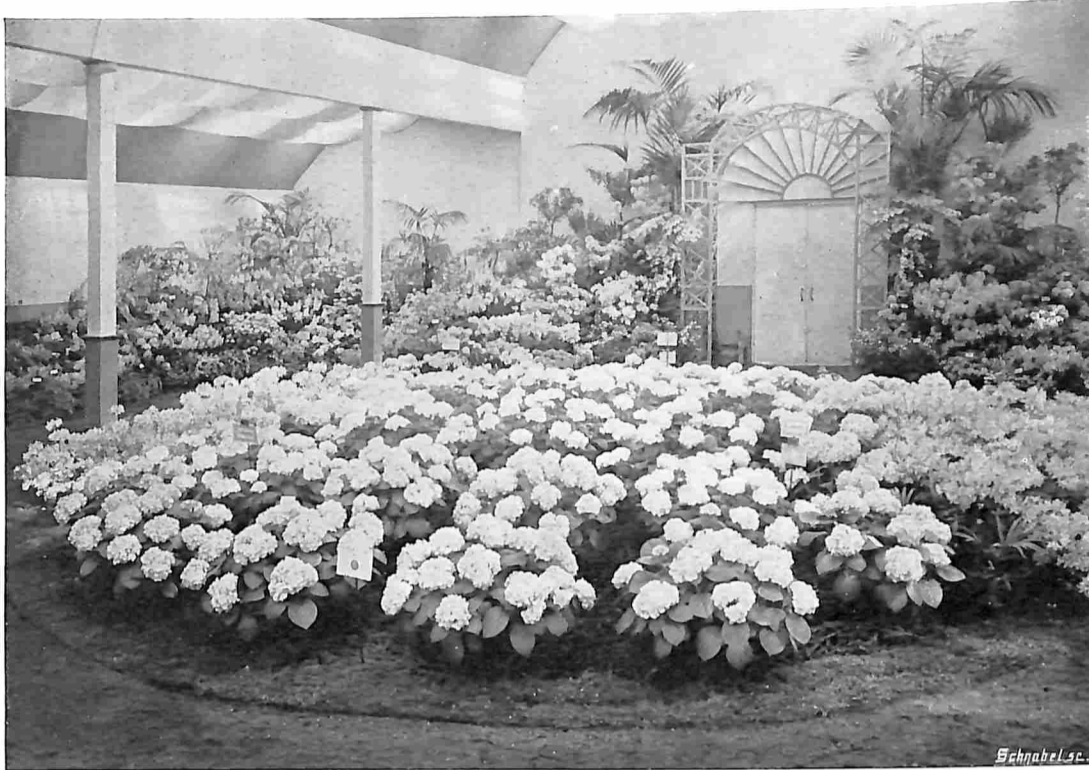
Thans begeven wij ons naar het gebouw meer speciaal voor snijbloemen en kleinere potplanten bestemd. In de eerste plaats treffen ons hier de bijzonder fraaie inzendingen *Cyclamen*, planten, die door ieder als het toppunt van cultuur werden geroemd en die toonden, wat er van deze lieve bloemplanten te maken is. Bijzonder onze aandacht trokken de Seringen in potten en wij kunnen ons de uitroepen der dames „snoezig en doddig” zoo duidelijk voorstellen, die heestertjes van 30 à 40 c.M. hoog, prijkende met tal van bloempluimen, waren inderdaad aller aardigst, vooral voor taferversiering zullen zij uitnemend geschikt blijven. Ook thans zagen wij weer twee prachtige verzamelingen van de *Begonia Gloire de Lorraine* en de *Phlox divaricata*, er is over deze fraaie bloemplanten reeds zeer veel geschreven en toch trekken zij weder telkens de aandacht van liefhebber en vakman door haar uitnemende cultuur. Ook van *Hydrangea hortensia* waren echte prachtplanten aanwezig, met slechts één reusachtig bloemscherm op iedere plant. Voor versieringsdoeleinden zijn deze planten prachtig geschikt.

Zij, die meenden, dat Aalsmeer de vorige keer alles getoond had, wat het aan Seringen bezat, bemerkten thans wel hoezeer zij zich vergist hadden. Ook nu waren er weder prachtinzendingen afgesneden bloemen, en in het bijzonder moeten wij vermelden het reusachtige bloemstuk uit louter Seringen samengesteld, de kwaliteit der bloemen was uitnemend. Zeer mooi waren ook

DE BLOEMENTENTONSTELLING TE HAARLEM. INZENDINGEN SNIJBLOEMEN.

V A R I A.

DE BLOEMENTOONSTELLING TE HAARLEM. EEN GROEP HYDRANGEA'S.

de afgesneden Rozen en als nieuwigheid trok het vaasje met afgesneden bloemen *Gerbera* hybriden zeer de aandacht.

Onder een groote stolp stonden een drietal *Freesia* hybriden waarvan vooral de *Blue Jacket*, zacht blauw de aandacht trok, doch ook de zacht roode *Charmante* en de *Terra-cotta* wier naam de kleur reeds aanduidt zijn aanwinsten van den eersten rang.
E. TH. W.

CHANTECLER'S ODE AAN DE ZON.

EDMOND ROSTAND, CHANTECLER, 1e Bedrijf, 2e Tooneel.

Gij, die de tranen droogt in de bedauwde dreven,
Van de uitgebloeide bloem een wiekende kapel
Te maken weet, wen bloesems nederzweven,
Als voorjaarsbui den boom doet beven
En bloei vergaat in kleurenspeel,

Ik heb u lief, o Zon! die, om aan al uw kind'ren
Een zegenkus te bieden of een zonnezeen,
Geen huis of bloem vergeet en honig brengt aan vlind'ren,
Uw schatten gevend zonder mind'ren,
Zooals een moeder slechts kan doen!

Ik wil uw zanger zijn, 'k wil aan uw dienst mij wijden,
Gij, die zelfs 't zeepsop in de waschkuip fonk'len doet,
En vóórdat gij voorgoed ter kimme gaat verglijden,
Schrijft ge op een ruitje bij het scheiden,
Ons nog een laatsten, gouden groet!

Tot U houdt 't bloemenheir geheven de gelaten,
Mijn broeder, den torenhaan, verguldt gij met uw goud,
Als 't lindeblaân doorglijdt langs tak en loovergaten,
Speelt ge op den grond met gouddukaten,
Zoo mooi dat elk het stom aanschouwt!

't Glazuur der aarden kruik kan duizend kleuren toonen,
Tot vaandel wordt een vaatdoek, die in 't windje wuift,
Den graanberg komt uw glans met goudbekapping kronen
De strookorf, waarin bijen wonen,
Staat met een goudkap overhuifd!

Hoe moeten wei en wijngaard beide uw lofzang zingen!
Gij glanst op huis en hof, zet schitterenden gloed
In 't oog der hagedis, op blanke zwanenzwingen,
O, Gij! die wondergroote dingen
Aan 't allerkleinste schepsel doet!

Een donk're tweelingvorm strekt zich op uwe wenken
Ten voet van ieder ding, dat zich in 't licht verheft,
Gij wilt met dubb'le schoonheid onze oogen drenken,
Een schaduw aan elk voorwerp schenken,
Die 't vaak in kleurschoon overtreft!

O, Zon! uw rozengloed verbreekt der nachten kluister,
Stort vlammen in den stroom. In 't braambosch brandt
uw vuur,

Gij zet een donk'ren boom in bovenstaanden luister,
Liet Gij, o, Zon! ons ooit in 't duister,
Vol doode vormen was Natuur!

G. DE GRAAF.

Wie beproefde in rechte richting van *Meijel* op *Sevenum* de *Peel* over te steken, kwam nooit meer terug. Hij verzonk in het moeras. Om van *Meijel* uit *Sevenum* te bereiken, moest men een omweg maken van zeven uur lang.

Op de witte heuvelen aan den rand der *Peel* bij *Sevenum* heeft 'een Romeinsche burcht gestaan, op een andere plaats ligt een generaal met gouden degen begraven, zegt het volk, waarom daar geld en wapenen begraven liggen.

In een meertje bij *Sevenum* was eene ongedoopte torenklok verzonken. Zij liet zich alleen op Kerstnacht hooren.

FRUITTEELT.

HET BEMESTEN ONZER VRUCHTBOOMEN EN STRUIKEN.

EN der meest noodzakelijke werkzaamheden in fruittuin en boomgaard is de bemesting. Is snoeien, schoon- en loshouden van den bodem, goede behandeling der planten, van groot gewicht, in de eerste plaats toch zullen we de ontwikkeling en vruchtenopbrengst aan een geregelde en doelmatige bemesting te danken hebben. Wil de bemesting doel treffen, zoodat de planten daarvan dus 't meeste profijt kunnen trekken, dan moet de grond in staat zijn de voedende bestanddeelen der mest zoodanig om te zetten, dat de plantenwortels deze gemakkelijk kunnen opnemen. Hiertoe is noodig, dat de bodem, waarin de boomen, enz., geplant zijn, tot op een zekere diepte los en doorlatend is, en wel circa 80 c.M. à 1 M. De lucht moet ook in den grond genoegzaam kunnen doordringen. Tengevolge van onvoldoende grondbewerking en lagen drassigen bodem kunnen de wortels niet voldoende werken en zal dus ook de mest voor een deel werkeloos blijven.

Vóórop staat dus, wil bemesting dat geven wat zij kan, dat de bodem, alhoewel voldoende vochtig, niet nat mag wezen.

Wanneer wij krachtig en steeds volop vruchten voortbrengende planten willen hebben, is niet alleen een geregelde, doch ook een ruime mesttoediening noodzakelijk. Op het woord ruime willen we hier den klemtoon leggen, want nog onvoldoende wordt deze noodzakelijkheid ingezien.

Het snoeien en verder onderhoud der boomen en struiken moet beslist en op tijd plaats vinden, maar, wanneer we twee fruittuinen zien, waarvan de een geregeld goed en doelmatig wordt, bemest, terwijl de andere slechts weinig mest ontvangt, zullen in eerstgenoemden aanleg de boomen niet alleen sterk groeien en volop schoone vruchten voortbrengen, terwijl in den anderen tuin én groei én opbrengst te wenschen overlaat, maar tevens zal in den fruittuin, die volop mest ontving, het onderhoud minder zijn, dan in den anderen aanplant. Evenals goed gevoede menschen en dieren een beter weerstandsvermogen hebben tegen ziekten e.d., dan dezulke, waarbij de voeding te wenschen overlaat, zoo gaat het ook precies met de planten. Naarmate deze laatste in beter conditie zijn, zullen zij meer weerstand kunnen bieden aan de verschillende voorkomende ziekten, zullen insectenplagen, b.v. rupsen- en bladluizenschade, lang niet dien ongunstigen invloed hebben, als wanneer 't voorkomt bij armoedige boomen. Ook, en dit is een feit, zullen de planten eerder door ziekten enz. aangetast worden, naarmate ze minder krachtig zijn.

Onze afbeelding toont duidelijk wat een goede behandeling en bemesting vermag. Het kiekje is genomen van de nog jeugdige boomen, staande op de terreinen der Tuinbouw-Maatschappij „Gelderland”. Deze rijk bloeiende vruchtboomen toonen krachtige, groote bloemen en is de groei bijzonder goed. De grond is evenwel gewone zandbodem, waar de bemesting de ontwikkeling moet aanbrenge.

Wij deelden in het voorgaande reeds mede, dat de boomen en struiken veel voedsel noodig hebben. Hoe ouder een aanplant is, en naarmate meer intensief ingericht, des te grooter kwantum mest dient te worden aangebracht. We willen thans eens nagaan, hoe we moeten bemesten, want het is lang niet onverschillig, welke meststoffen we toedienen. Eenige kennis deze aangaande, is zeker gewenscht, want, wanneer we 't een en ander weten van de werking der verschillende meststoffen, kunnen we een beter oordeel vellen, wat de planten van noode hebben, en sommige verschijnselen, anders voor ons vreemd, verklaren.

In korte trekken willen we daarvan 't een en ander mededeelen, opdat de belangstellende lezeres of lezer, die niet of onvoldoende met de voedingsleer der planten op de hoogte mocht wezen, hieruit voldoende kennis kan putten, om zelfstandig de bemesting te regelen.

Alle planten hebben voor hare geheele ontwikkeling noodig een 10—13-tal stoffen. Niet al deze stoffen behoeven wij aan te bren-

Foto D. Heikert NEGENJARIGE AANPLANT HOOGSTAM GOUDREINET MET TUSSCHENPLANTING STRUIKVORM YELLOW-TRANSPARENT, ONDERPLANTING KRUISBESSEN.

gen, want voor een deel levert de lucht haar die, terwijl een ander deel geregeld in voldoende hoeveelheid aanwezig is, zoodat we daarvan niet expresselijk wat behoeven aan te brengen. Een viertal stoffen zijn het evenwel, die de bodem in de meeste gevallen in te geringe hoeveelheid bevat, om een voldoende ontwikkeling der planten te bekomen. Terwijl de planten van elk dezer stoffen een vrij groote hoeveelheid van noode hebben, moeten wij er zorg voor dragen, dat zij deze in den bodem in voldoende hoeveelheid vinden. Die vier stoffen heeten: stikstof, kali, phosphorzuur en kalk. Of het nu een appel, een peer, een pruim, een kers, een bes, een framboos, of welk vruchtgewas is, het doet niets ter zake, allemaal hebben ze die vier stoffen noodig.

Toch zal bij de ontwikkeling van een plant of deel daarvan méér van deze, bij een andere meer van een der andere stoffen noodig wezen, zoodat elke plant niet dezelfde hoeveelheid dezer verschillende stoffen behoeft. Ook zal de verhouding der verschillende stoffen bij jeugdige, niet vruchten voortbrengende gewassen anders moeten wezen, dan bij vruchten gevende exemplaren. Dit zullen we zoo direct zien.

Elk dezer stoffen heeft een rol bij de plant te vervullen. Gezamenlijk brengen zij veel tot stand, één, twee of drie dezer stoffen alleen gebruikt, geeft een onvoldoende eenzijdige ontwikkeling.

STIKSTOF. Door aanwending dezer stof werken we de bladen scheutenontwikkeling in de hand; geeft een zware houtgroei en een glimmenden bast. Het blad wordt groot en donkergroen, waardoor het assimilatie-proces, de omzetting der door de wortels opgenomen voedingsstoffen, hetwelk voornamelijk in de groene bladeren plaats grijpt, en waarbij het koolzuur uit de lucht de voedingsstoffen pasklaar maakt, om door alle deelen der plant te worden opgenomen, krachtig wordt bevorderd.

Door den sterken groei van deze deelen zullen ook de vruchten groot worden. Hoe meer van deze donkergroene bladeren aan een plant voorkomen, des te sterker deze zal groeien.

Genoemde stikstof geven wij in stalmest, compost, gier en meer andere natuurlijke meststoffen, doch dan in vereeniging met anderen. Afzonderlijk wenden wij ze aan in Chilisalpeter en Zwavelzure Ammoniak.

KALI. Voornamelijk werkt deze op de vastheid en de stevigheid van het hout en blad. Hierdoor kan de plant meer weerstand bieden aan ziekten en ongunstige weersinvloeden. Hout en bladgroei is stevig; ook de vruchten worden vaster en duurzamer, daarbij smakelijk en flink gekleurd. Kleigronden bevatten geregeld daarbij smakelijk en flink gekleurd. Kleigronden bevatten geregeld daarbij smakelijk en flink gekleurd. Naarmate deze evenwel langer in cultuur zijn, wordt

de voorraad kleiner, zoodat ook oudere boomgaarden op dezen bodem voor een kali-gift veelal zeer dankbaar zijn. Zand- en veenbodem bevat evenwel zeer weinig kali, zoodat op deze gronden hiervan ruimschoots moet worden toegediend.

Ook in stal- en andere natuur-meststoffen geven we kali.

Willen we alleen kali aan den grond toevoegen, dan gebruiken wij Patentkali.

PHOSPHORZUUR. Wat deze meststof betreft, voor een groot deel werkt zij op de ontwikkeling der zaden en der bloemknoppen, n.l. meeldraden en stampers. Bij onvoldoende aanwezigheid van phosphorzuur bij de vruchten, worden de zaden onvolkomen, blijven daardoor de vruchten klein, of vallen vroegtijdig af. Waar bij de vorming der bloemknoppen het phosphorzuur ontbreekt, heeft dit ten gevolge, dat de bloemen onvolkomen gevormd worden en niet tot vrucht zetten.

Wij maken daaruit dus op, dat vruchtdragende boomen veel phosphorzuur van noode hebben. We geven phosphorzuur in stalmest en anderen mest, doch voor vruchtboomen meestal onvoldoende, zoodat een bijvoeging van phosphorzuur in den vorm van kunstmeststoffen, 't liefst superphosphaat, zeer gewenscht is.

Ook kunnen we gebruik maken van Thomasslakkenmeel.

KALK. Ook kalk is beslist noodzakelijk voor den groei, ofschoon we niet ieder jaar hiervan behoeven toe te dienen.

Evenals kali werkt deze stof op de stevigheid van 't hout en bevordert in hooge mate een gezonde ontwikkeling. De vruchten worden smakelijker.

Behalve voor plantenvoedsel, heeft de kalk nog andere goede eigenschappen. Kalk maakt den bodem poreus, los, verandert zure in milde humus, brengt dus vele stoffen onder 't bereik der plantenwortels.

Op zwaardere gronden zullen wij, wanneer we kalk willen geven, kluitkalk aanwenden, in zeer lichten grond maken wij liever gebruik van kalkmergel.

Ook in stalmest komt een weinig kalk voor. Bij het gebruik van kalk of mergel zij men er op bedacht, dat men deze niet in aanraking met stalmest of gier brengt. Hierdoor zou de stikstof uit deze mest verdreven worden en was voor de planten verloren.

Bij 't gebruik van stalmest, compost, gier, enz., geven wij de samenstelling gelijk deze meststoffen ze aanbieden, kunnen wij daaraan dus niet veranderen, tenzij we een of andere kunstmeststof tevens geven.

We kunnen alzoo, wanneer we een of andere plant of deel daarvan willen bevoordeelen, behalve den natuurmest een of andere

kunstmeststof aanwenden. Het Chili-salpeter als stikstofmest, de super als phosphorzuurmest zijn nog laat in 't voorjaar, ja zelfs in het begin van den zomer nog met succes voor verschillende doeleinden te gebruiken.

Wanneer geven wij de verschillende meststoffen en hoeveel?

De beste tijd is in de herfst- of wintermaanden, kan ook nog in het vroege voorjaar. Stalmest, compost en dergelijke meststoffen meer, spitten wij een weinig onder den grond.

Voor de verschillende kunstmeststoffen is het ook goed deze een weinig onder te werken, ofschoon met die meststoffen, welke in water oplosbaar zijn, dit niet beslist noodig is.

Voor late aanwending geven wij meststoffen, die spoedig werken, o.a. gier en compost en bij gebruik van kunstmeststoffen: Chili-salpeter, Patentkali en superphosphaat.

Op humusarme gronden geven wij per jaar 300—600 Kg. stalmest of goede compost per Are.

Maken wij gebruik van kunstmeststoffen dan is de gemiddelde hoeveelheid per Are bij roode, zwarte BESSEN en KRUISBESSEN:

Patentkali: 6.8 Kg.; Superphosphaat 10 Kg.; Chili-salpeter 4—6 Kg.

FRAMBOZEN: Patentkali 6 Kg.; Superphosphaat 10—14 Kg.; Chili-salpeter 5—8 Kg.

APPELS EN PEREN: Patentkali 6—8 Kg.; Superphosphaat 8—10 Kg.; Chili-salpeter 4—6 Kg.

ABRIKOZEN, PERZIKEN, KERSEN EN PRUIMEN: Patentkali 6-8 Kg.; Superphosphaat 8-10 Kg.; Chili-salpeter 3-4 Kg.

Deze meststoffen kunnen worden vermengd.

Kalk geven wij om de 5—7 jaar 1500—3000 Kg. per H.A. Steenvruchten vooral hebben veel kalk noodig.

Voor de vruchtboomen gebruikt men zeer vaak met gunstige resultaten de zwavelzure ammoniak in plaats van het Chili-salpeter, doch wendt deze vroegtijdig aan.

Bij een gemengde beplanting, moeten wij ongeveer 't gemiddelde der opgegeven hoeveelheden geven. Uitstekende resultaten worden ook verkregen, indien wij gebruik maken van een halve bemesting kunstmeststoffen.

Willen we een overbemesting met een of meer der genoemde meststoffen, dan moeten we ons in de eerste plaats afvragen wat willen wij in de hand werken b.v. groei, krachtige ontwikkeling der planten en vruchten, stevigheid van blad en hout, volledige ontwikkeling der bloemknoppen, poreusheid van den bodem, enz.

Wanneer we naar bovenstaande gegevens bemesten, zullen de boomen er zeker wel bij varen.

J. BEENEN.

Foto H. L. Krop.

STEENWIJK. GRACHT ACHTER DE KERK.

OVER STEENWIJK.

ER zullen zeker wel veel plaatsen en plaatsjes zijn in ons land met mooie omstreken en van betrekkelijk weinig bekendheid. Een ervan is Steenwijk, 'n plattelands-stadje van + 6000 zielen. 't Plaatsje zelf is nog omringd door de wallen, de laatste overblijfselen van 't geschiedkundig verleden. Een goede 300 jaar geleden was 't van meer bekendheid; in de dagen van Prins Maurits en den graaf van Rennenberg spookte het hier erg! Een paar jaar geleden werden nog bij 't afgraven van gedeelten van 'n ronddeel, tientallen steenen kogels gevonden en zelfs 'n geraamte van een forschen man met een groot gat in den schedel.

Nu is 't er rustiger. De wallen zijn met boomen beplant en de vroegere strijdplaats is herschapen in een aardig plantsoen. De deuren der oude poorten worden nog bewaard in de „Lieve Vrouwekerk”, — de zoogenaamde „kleine” kerk (ter onderscheiding van de Nederduitsch Hervormde kerk, die de „grootte” kerk genoemd wordt), — waar ook nog wel heel oude graven liggen, o.a. één, waarop gebeiteld staat: „Prins Maurits”. 't Zal wel niet 't graf wezen van „de” Prins Maurits, die zal wel bij zijne voorvaderen in Delft zijn bijgezet.

Bij de „grootte” kerk staat een 55 M. hooge, vierkante toren, 'n massief gebouw, in gothischen stijl opgetrokken. De overlevering zegt, dat de toren vroeger een derde hooger was, maar dat 't bovenste deel er afgewaaid is bij 'n geweldigen storm. Dat lijkt me wel wat kras. De muren zijn wel een Meter dik en

dat 't gebouw nu nog hecht in elkaar zit, blijkt wel uit 't feit, dat de toren sterk genoeg bevonden werd, om het reservoir voor de pas aangelegde waterleiding te dragen, zoodat nu dat oude gebouw, uit welks schietgaten vroeger de donderbussen den Spanjaarden toegrijnsden, nog voor watertoren wordt gebruikt. Dat oude gebouw, dat hoog boven alle huizen uitsteekt, als 'n grijze reus boven kleine menschjes, is zowat 't eenige gebouw, dat herinnert aan 't verre verleden. Een enkele trapgevel is er nog wel, waar „Anno 1606 en 1641” op staat, maar die zijn toch gedeeltelijk bedorven, doordat aan 't benedenhuis de luifels plaats hebben moeten maken voor spiegelruiten en uitstalkasten met koperen stangen. Alleen de gevel van de Waag staat nog als vroeger.

Steenwijk levert bij den eersten aanblik al uit den trein 'n aantrekkelijk gezicht, doordat het half in de boomen van 't plantsoen verscholen ligt en 't lijkt als 't ware een begroeide heuvel, omringd door weiland, met hier en daar 'n koe, alleen er boven uit steekt de grijze toren.

Nu de omstreken. Direct tegen de kom liggen aan den eenen kant weilanden en veenderijen en aan

Foto H. L. Krop.

STEENWIJK.

GRACHT BENEDEN HET ZUIDELIJK RONDEEL BIJ DE ANNAPOORT.

Foto H. L. Krop. STEENWIJK. LOOIERSGRACHT BIJ DE OOSTERPOORT.

den anderen kant bouwland. Aan de Noordzijde, den kant, waar de Maatschappij van Weldadigheid ligt, hei en bosch. 't Is het begin van de Drentsche hei. Daar vindt men de mooiste gezichten. Plekjes, die je aan de schilderijen van De Bock doen denken, of aan die van Daubigny of Pointelin.

't Is nog een wonder eigenlijk, dat hier jaarlijks niet meer schilders komen.

't Leven is hier uiterst goedkoop. Ik heb hier b.v. een vriend gehad, 'n schilder, die voor 'n zitkamer met 2 ramen aan de straat en 'n kleine slaapkamer, plus kost, maar / 35.— per maand betaalde. De schilders, die deze buurt uitkomen, blijven meestal in Meppel en gaan van daar uit naar Giethoorn, een van de meest karakteristieke plaatsjes van ons land. Dat ze niet naar Steenwijk komen, is alleen uit onbekendheid met de streek. Giethoorn is even gemakkelijk, zoo niet gemakkelijker te bereiken van uit Steenwijk, dan van uit Meppel. Steenwijk zelf is zindelijker en landelijker en heeft aan den anderen kant mooier omstreken met hei en bosch, terwijl Meppel niets heeft dan vlakke landerijen.

Maar om op Giethoorn terug te komen. 't Is 'n boerendorp, waarvan de meeste huizen omringd zijn door vaarten en slooten, zoodat een paar huizen bij elkaar op een eilandje staan. Als de term niet zoo afgezaagd was, zou ik zeggen: „'t Is 't Venetië van 't Noorden”, maar Amsterdam heeft zich nu eenmaal dien naam verworven. Giethoorn lijkt er ook wel op, met dit onderscheid dat men er in plaats van marmeren paleizen maar boerenwoningen met bouwvallige, zelf opgelapte stallen, half verscholen tusschen wilgenhout vindt.

De bevolking leeft van vischvangst, 't vangen van wilde eenden in kooien en boerenwerk. 't Laatste niet zooveel, omdat 't vee per punter (een klein bootje) naar de wei moet gebracht worden. Ook houden de boeren zich nog al bezig met turf maken en riet-snijden.

Is in Giethoorn alles water, de tegenovergestelde kant is juist 't tegendeel, stevige zandgrond, bedekt met hei en dennenbosschen. Hier en daar staat een boerderij met er om heen wat bouwland, waar meestal koren en spurrie wordt verbouwd. Daar moet hard gewerkt worden, vóór de lui den grond zoo vruchtbaar krijgen, dat dit er groeien wil. 't Grootste gedeelte wordt dan ook benut voor houtaanplanting, meestal dennenhout. 't Is er nu prachtig, nu 't jonge groen afsteekt tegen 't bruin van de hei en de lucht weerspiegelt in 't water, dat er buiten blijft staan na een regenbui. Bij die moerassen bloeit 't mos met heele kleine bloempjes op lange, dunne stengeltjes. 't Lijkt 'n diepbruin gekleurd tapijt. Als dan de zon breekt door de wolkenflarden, dan

trilt alles van kleur en leven. Zonder zon ligt alles in teergrijzen toon en het dak van de enkele boerderij, die een eind ver de hei op staat, doezelt vaag weg tegen 't grijze verschieft.

Een andere aantrekkelijkheid van Steenwijk is Havelte met de Hunnebedden, en z'n oud kasteel. Er worden 's zomers nog wel tochtjes gemaakt naar buiten, maar over 't algemeen zijn de lui hier te hokvast.

Maar ik heb nog geen enkelen vreemdeling gehoord, die in Steenwijk kwam en de omstreken kon bezichtigen, die 't natuurschoon niet roemde en de zindelijkheid van 't stadje niet prees.

En ze hadden gelijk. Steenwijk is een bezoek overwaard.

H. L. K.

De Athabasca op met de Pelshandelaars.

(Vervolg).

IN de voorste schouw reist de beambte, die het opzicht over het transport heeft. Gewoonlijk wordt hij vergezeld door een klerk en misschien nog bovendien door een paar handelaars, die na verscheidene jaren van ballingschap „naar buiten” gaan, om in meer beschaafde streken, hun vakantie en hun spaarduitjes door te brengen.

Doorgaans ontmoet men hier ook een Schotschen of Canadeeschen postdirecteur, die vele jaren lang op de een of andere afgelegen standplaats gestaan heeft, waar hij een Indiaansche of „halfbreed” getrouwd heeft, een talrijk gezin groot brengt, en nu hiermede op weg is naar Winnipeg of Oostelijk Canada, om gedurende den winter eens wat afwisseling te brengen in zijn eentonig leven. Het volgend voorjaar zal men hen hoogstwaarschijnlijk weêr op weg naar huis kunnen zien, beu van de stijfheid van het leven in een voorstad, en maar al te blij om naar hun eenzamen post in de wildernis te kunnen terugkeeren.

In een tweede boot kan men een gezelschap Protestantische zendelingen opmerken, bijvoorbeeld, man, vrouw en een paar jongere kinderen, allen op weg naar huis met wintervacantie. Wellicht hebben zij nog andere kinderen, die thuis in Old England opgevoed worden, en die ze in geen jaren gezien hebben.

Gewoonlijk wordt een der schouwen in beslag genomen door een gezelschap Rooms-Katholieke priesters.

Dezen worden vergezeld door een leekbroeder, die hun tent opslaat, hun malen kookt en die zich slechts al te gelukkig acht in de gelegenheid te zijn een tijdlang te reizen en aldus aan de vervelende dagelijksche plichten van het leven op een zendingspost te kunnen ontsnappen.

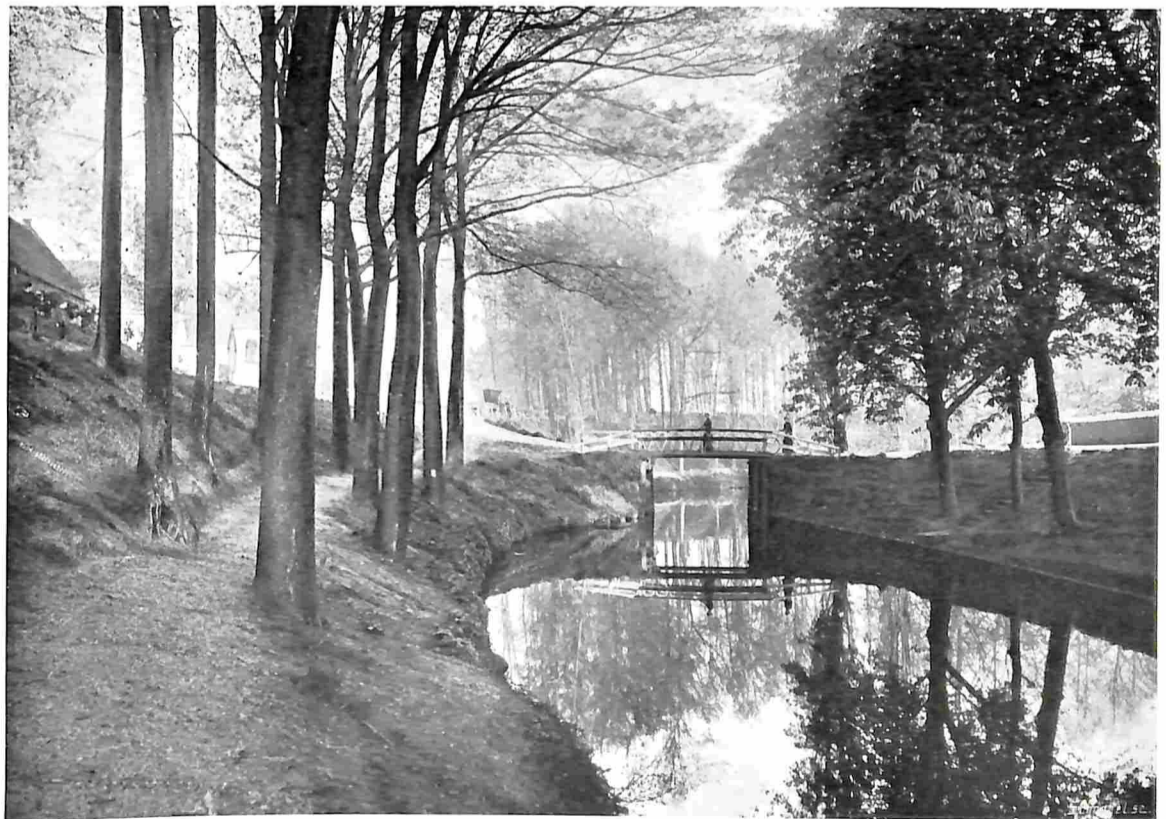

Foto H. L. Krop.

STEENWIJK.

„T HOOGHE MIJNTJE” EN DE GRACHT BIJ HET NOORDELIJK RONDEEL.

Een der priesters trekt dadelijk onze aandacht. Hij is een man van over de zeventig, die veertig jaar lang in het hooge Noorden gearbeid heeft zonder ook maar eens in de beschaving te zijn teruggekeerd. De telephoon en tientallen kleinere uitingen van het moderne leven kent hij slechts van hooren-zeggen of uit de courant, en nu zal hij deze wonderen nooit aanschouwen, want aan de wijze, waarop zijn metgezellen hem bijstaan, is het maar al te duidelijk zichtbaar, dat hij blind is. Veertig jaren ballingschap in de Noordpoolstreken en dan — hopeloos blind!

Een derde groep die een schouw in beslag neemt wordt het „Verdrag-Gezelschap” genoemd. Dit zijn beambten van het Indiaansche Departement. Zij hebben juist een reis volbracht door de streken van de Vredesrivier en het Groot-Slaven-Meer.

Al de Indianen van die streken hebben den agent op vooraf bepaalde plaatsen ontmoet en elk heeft een kleine tegemoetkoming in baar geld en bovendien nog een geschenk, bestaande in levensmiddelen, ontvangen, ter erkenning van het formeele laten-varen van zijn recht op het land. Alle stammen, wien dit voorstel gedaan is, waren maar al te zeer bereid om dit verdrag met 't Gouvernement te sluiten, daar de bewoner al de voorrechten waar een Indiaan prijs op stelt, behoudt, een jaarlijksche toelage in gereed geld en nog andere hulp ontvangt om in zijn levensonderhoud te voorzien, zoo hij ten minste hulp noodig heeft, en tevens medicijnen in geval van ziekte.

In het grootste gedeelte van het Athabasca-gebied is er voor het Gouvernement weinig te winnen bij zulk een verdrag, hoewel het, in geval er mineralen ontdekt werden, of zoo er een gedeelte van het land voor kolonisatie-doeleinden noodig was, de zaak zeer zou vergemakkelijken.

Behalve deze typen, waarvan op de laatste reis steeds vertegenwoordigers aanwezig zijn, ziet men nog anderen, die min of meer sporadisch voorkomen. Bijvoorbeeld een rijk heer, die de reis naar de monding der Mackenzie gemaakt heeft om de middernachtzon te zien.

Zoo hij dit doel niet bereikt heeft (wat maar al te dikwijls gebeurt door de ongunstige weersgesteldheid), vindt hij het geheele land en zijn bewoners onsympathiek.

Nu en dan maakt ook een natuurkundige, die gewoonlijk „de torrenvanger” genoemd wordt, de reis mee en niet altijd om insecten te vangen, hoewel hij er doorgaans meer vindt dan hem lief is. Wellicht ook staat op de passagierslijst ingeschreven de een of andere misleide sterveling, die zich verbeeldt geknipt te zijn voor pelshandelaar, en die het terrein eerst eens verkend heeft vóór hij een nieuwe maatschappij gaat oprichten, die de reeds bestaande in den grond zal werken. Dit zijn de metgezellen die wij in de eerstvolgende weken goed zullen leeren kennen.

Als wij een eindje op weg zijn, begint de duisternis te vallen en wordt er een kamp voor den nacht in orde gemaakt. De schouwen worden dicht aan den kant getrokken — liefst op een plek waar de bedding zacht is en de stroom langzaam gaat — en stevig vastgebonden, Zoo mogelijk wordt er een plek uitgekozen waar open bosschen een gemakkelijk te bestijgen oever kronen, doch het gebeurt dikwijls, dat er op dat oogenblik zulk een ideale plek niet te vinden is, en dan wordt het kamp maar opgeslagen op de een of andere ruwe of met krepel hout omgeven plek. Zoodra de landing bewerkstelligd is, heerscht er een geweldige drukte en schijnbare verwarring. De leden der verschillende gezelschappen halen hunne opgerolde dekens, „proviand-kistjes” en tenten uit de opeengestapelde goederen in de booten en na een geschikte plek te hebben uitgezocht, beginnen ze hun kampement op te slaan en hun avondvoorraad te bereiden. De reiziger, die ondervinding van de zaak heeft, is binnen enkele minuten op dreef, terwijl de nieuweling, die niet geholpen wil worden, met zijn weerbarstige tent welke zich niet behoorlijk wil laten spannen, worstelt, en eindelijk slechts zegenviert door bruut geweld en wilskracht. Weldra vlammen de gezellige vuren hoog op en is het avondmaal klaar. De „voyageurs” (trekkers) verdeelen zich in groepen, en slaan tenten op, of als het een mooie nacht is, spreiden ze enkel hun dekens op den grond uit onder de beschutting van het woud. Nog laat in den nacht kan men hooren kaartspelen, waarop ze verzot zijn. Eindelijk echter wordt alles stil behalve de stemmen der wildernis. Mogelijk herhaalt een groote ooruil van den overkant der vallei zijn buurpraatje: „who cooks for you? (wie bereidt uwe malen?)” of laat een lynx, ver weg in het woud, zijn twistzieken roep hooren; of weerklinkt het klaaglijke gehuil van een wolf van de verwijderde heuvelen. Om het kamp heen ritselen de veldmuizen door de dorre bladeren of probeeren om tegen de wanden der tent op te klauteren. Den eersten nacht dien men aan wal doorbrengt, heeft men alle kans lang wakker te liggen, na de lange reis op de stoomboot; men mist het stampen der machines, dat de uitwerking van een wiegelielje heeft. Doch eindelijk, ten spijt van wilde woudbewoners of luidruchtige „voyageurs”, doet de vermoeide natuur haar rechten gelden en de reiziger komt eerst den volgende morgen weder tot bezinning.

Bij het krieken van den dag, die in dit jaargetijde niet heel vroeg verschijnt, worden allen gewekt door de stuurlieden. De passagiers haasten zich hunne tenten en beddengoed te pakken, en hun ontbijt gereed te maken, terwijl de voyageurs, na hun

spullen in de schouwen geworpen te hebben, zich om de kookboot verdringen om hun ontbijt te bemachtigen. De kookboot, tusschen twee haakjes, vormt een der gewichtigste factoren der „brigade”, en men heeft niet veel scherpzinnigheid noodig om te zien, dat het baantje van kok geen sinecure is. Het viermaal per dag voorzien in de behoeften van zestig à zeventig hongerige bootslieden, geeft den kok en zijn een of twee helpers van 'smorgens tot 'avonds handen vol werk. Elken dag wordt er ongeveer honderdvijftig pond meel verorberd, behalve nog groote hoeveelheden spek en boonen, gedroogde appels, rijst en andere eenvoudige, gezonde voedingsmiddelen, en reusachtige ketels thee. Het zware trekken maakt om de vier uur een stevig maal noodzakelijk.

Des morgens is het doorgaans mistig en dikwijls wordt de tocht weder aangevangen als de mist zoo dik is, dat de stuurman niet behoorlijk sturen kan, doch na een paar uur doet de zon, die over een rand der vallei komt de nevelen scheuren, en droogt alles spoedig weder op. Doorgaans is het goed weder, doch nu en dan komt een regenbui den reiziger onaangenaam verrassen. De nachten zijn koel en tegen het einde der reis worden ze zelfs vorstig. Dit heeft het groote voordeel, dat die kwaadaardige kwelgeesten, de muskieten, die des zomers het leven in deze streken tot een voortdurende ellende maken, radicaal worden uitgeroeid.

Drie mijlen boven Fort Mc. Murray komen we aan de eerste stroomversnelling, de Moberley en daarna, met een tusschenruimte van eenige mijlen, komen de „Berg”, de Groote en Kleine Watervallen, de Stony, Crooked, Long, Middle, Boiler, Brule en Grand Rapids.

De Moberley kan men nauwelijks een stroomversnelling noemen, en over deze komt men dan ook gemakkelijk heen; doch de Mountain, een paar mijlen hooger op, levert meer moeilijkheden op. Het is noodzakelijk de rivier op een paar punten over te steken, en even bezuiden den Mountain bevindt zich een dier plaatsen. De schouwen worden zoo dicht mogelijk bij den voet van den waterval gebracht en na afgeduwd te hebben, roeien de bemanningen uit alle macht naar den overkant. Hier wordt de oever gevormd door een kalksteen-rots, en het is noodzakelijk een punt hier juist boven te bereiken. Zoo de stroom de boot voorbij deze rots voert, moet de bemanning weder oversteken, en het nogmaals probeeren. In het midden der rivier is een ondiepe plaats, die de moeilijkheid nog verhoogt, doch doorgaans wordt het oversteken met succes volbracht.

Op dit punt is er steeds een groote wedijver tusschen de bemanningen, doch daar elk hunner bij de eerste de beste gelegenheid aan wal springt en zich voorthaast, wordt er zelden enig voordeel in rangorde behaald.

Op den tweeden dag wordt doorgaans de Cascade Rapid bereikt. Het schilderachtigste gedeelte van den waterval vindt men dichtbij den oostelijken oever, waar de stroom zich van een hoogte van verscheidene voeten kalksteenrots stort; doch de booten worden er aan den westkant overgebracht; hier spreidt de rivier zich uit over een aantal platte kalksteenlagen en is doorgaans niet meer dan een voet of zoo diep. Dit maakt natuurlijk het overtrekken met beladen schouwen onmogelijk, en de ladingen moeten verscheidene honderden meters ver overgedragen worden. De draagzeelen, die door de voyageurs gebezigd zijn als trekzeelen, worden nu gebruikt voor het doel waarvoor ze eigenlijk dienen. Vele handen maken licht werk, en doorgaans duurt het oponthoud niet langer dan een gedeelte van een dag.

Een mijl hoogerop komt een dergelijke, doch kleinere stroomversnelling. Bij het afzakken der Athabasca is de Cascade de meest gevreesde, behalve natuurlijk de „Grand”. Tijdens den plotselinge toevloed van goudzoekers naar Klondike — toen groote scharen gouddelvers zich langs de Athabasca naar het befaamde gouddistrict begaven — liet een gezelschap, dat den Boven- of Kleinen Waterval bereikte, en meende dat dit de plek was waarvoor zij gewaarschuwd waren, voorzichtig hun boot door middel van touwen afzakken en lieten zich toen verder stoutmoedig verder drijven, den hemel dankend, dat de gevaarlijke plek achter den rug was. Na een paar minuten naderden zij den werkelijken waterval, doch daar ze ver in de rivier waren konden ze hem niet vermijden, werden op het gevaarlijkste gedeelte er over heen gesleurd, en kwamen er wonder boven wonder enkel met een nat pak af. Het is opmerkenwaardig dat van de honderden die toenmaals de rivier afzakten in allerlei vaartuigen, er slechts een of twee verdronken zijn.

De Stony Rapid, die een klein eindje verder dan de Cascade ligt, is ook niet voor de poes, en weer een eindje hoogerop komt de Crooked Rapid. Zooals het woord „crooked” reeds aanduidt, maakt de rivier hier een scherpe bocht om een lang hoog punt heen, dat men langs een smal pad, van slechts enkele honderden meters lang, kan oversteken, hoewel het zelden gevolgd wordt, daar het steile klimmen te veel moeite veroorzaakt. Dit pad loopt langs een kalksteenlaag, tot deze onder water verdwijnt, en daar moeten de „voyageurs” weder naar de bovenlaag klauteren. Dicht bij dit punt verrijst een steile zandsteenrots boven de kalksteen uit, en op deze rots hebben vele reizigers hun naam of grillige figuren van vogels of andere dieren gesneden.

Hierna worden nog verscheidene stroomversnellingen overgetrokken, zooals de Long, Middle, Boiler en Brule. Boven deze laatste vernauwt zich de vallei, en Point Brule, een vierhonderd

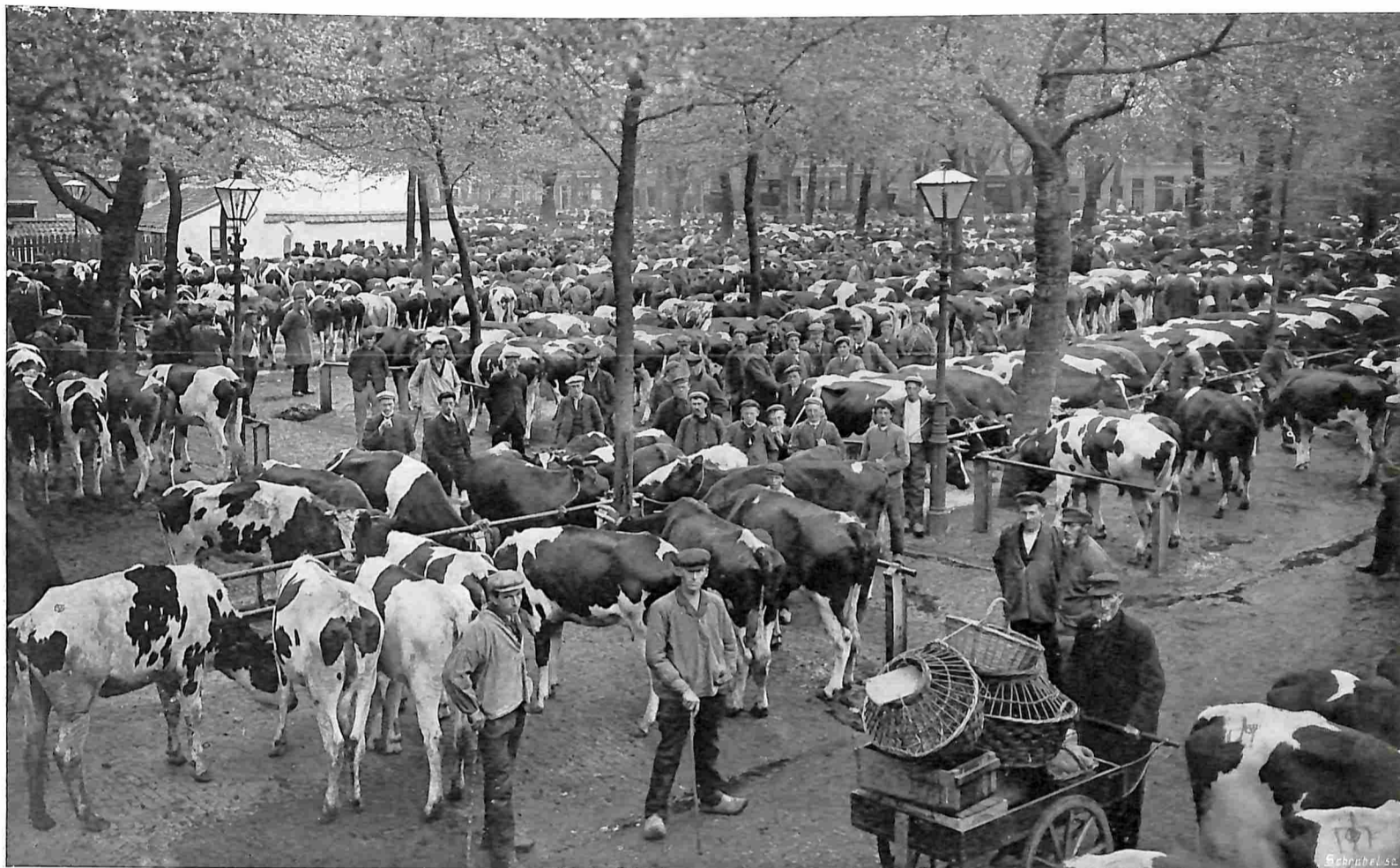

Foto J. H. P. Coffens.

KIJKJE OP DE KOEMARKT TE PURMEREND.

voet hoge steile zand- en lei-steerots verrijst plotseling boven den oostelijken oever, tegenover de monding van een stroompje, de Kleine Buffalo-rivier genaamd.

Zeven of acht mijlen verderop, verheft zich op denzelfden oever Point La Biche. In dezen naam wordt de vroegere aanwezigheid herdacht van twee van Amerika's edelste diersoorten nl. van den eland of wapiti en den bizon, die nog slechts weinig jaren geleden beiden in grooten getale door deze streken zwierven. De elk gaf zelfs zijn naam aan de rivier in de taal der Crees, die den stroom Wawaskisien-sipi noemden, en de eerste Canadeesche „voyageurs" gaven er den naam „La Biche" aan. Het is waarschijnlijk, dat zich nog enkele elanden in de vallei ophouden, doch de bizon is reeds jaren geleden uit het gebied der Athabasca verdwenen en de enkele verspreide kudden die nog tusschen de Peace Rivier en het Groot Slaven Meer voorkomen, vertegenwoordigen de laatste wilde overblijfselen der ontelbare miljoenen die vroeger over het vasteland van Amerika rondtrokken.

(Slot volgt).

KOEMARKTEN IN NOORD-HOLLAND.

TIS Koemarkt in „Stad", een feestdag voor allen, die in den verren omtrek iets met de veeteelt hebben uit te staan, niet het minst voor winkeliers, koekbakkers, stalhouders en andere neringdoenden, onverschillig of die stad Hoorn, Alkmaar of Purmerend zij.

Reeds vroeg in den morgen, soms in den nacht, trekt de geheele mannelijke bevolking van het dorp, ouden en jongen, er op uit, gekleed in blauw linnen kiel, gewapend met den traditioneelen koedrijversstok, hetzij ze iets hebben te verhandelen al dan niet.

Zijn de kleuters naar school, dan trekt ook Moeder de vrouw het beste pak aan, teneinde bij familie of bureu te „konkelen", dat is koffie te drinken, en daar, onder een gezellig praatje, te verblijven tot het tijd wordt voor het middagmaal te gaan zorgen.

En 't is niet te verwonderen, dat ieder zich voor de Koemarkt interesseert. Voor velen kan zij een bres in de schatkist maken, of daarin een aardig gaatje stoppen, al naar 't valt en de omstandigheden zijn.

Als de lente in de Natuur niet zoo heel veel afwijkt van die in den Almanak, en het oude rijmpje, dat zegt:

Een droge Maart en een natte April,

Dan hebben de boeren het naar hun wil,"

waarheid bevat, of als zij ons geeft, wat volgens een ander rijmpje waar moet zijn, n.l.:

Een natte Mei

Geeft boter in de wei,

dan trekken velen naar de Voorjaarsmarkt, om zich nog een paar beestjes aan te schaffen. En dan lachen de bouwers, die tegen den winter een paar koetjes hadden gekocht, om ze te voeden met landbouwfal, in hun vuistje. Zij hebben dan

de kans niet alleen hun kapitaalje terug te krijgen, maar nog een zoet winstje bovendien.

Is daarentegen het voorjaar koud en schraal, dan zet de boer liever een paar stuks vee af, in plaats van erbij te koop. De pas genoemde bouwers trekken een zuur gezicht, want, goedkoop of niet, ze moeten hun dieren kwijt.

Zoo is 't ook in 't najaar. Is er veel hooi geogst, dan kan de boer 't gemakkelijk wagen een paar koe'en meer „op te zetten". 't Gevolg daarvan is een willige markt en hooge prijzen, wat voor den straks genoemden bouwer evenwel minder aangenaam is. De marktprijs van het vee regelt zich naar vraag en aanbod, en deze zijn weer geheel afhankelijk van Moeder Natuur. De Voor- en Najaarskoemarkten zijn dus gewichtige dagen in het leven van den Noord-Hollandschen boer, en niet minder in dat van den stedeling, in wiens woonplaats de markt wordt gehouden, want een groot deel van zijn bestaan hangt er van af.

Hoorn spant als Koemarkt de kroon. De stad gelijkt dan één markt, zoodat de passage in de straten bijna gestremd is. Duidzenden stuks vee staan dan aan de lijn. Niet te verwonderen is het, dat oudtijds, toen Hoorn nog meer dan thans het centrum van den veehandel was, door de vroedschap maatregelen genomen werden, om den doortocht vrij te houden. Gaat deze stad door voor de grootste Koemarkt des lands te bezitten, Alkmaar en Purmerend streven haar op zij. Vooral laatstgenoemde plaats wordt allens meer een geduchte concurrente, ten eerste door de nabijheid van Amsterdam en in de tweede plaats wegens haar ruim, in den laatsten tijd nog meer verruimd, marktplein.

Een plezierreiziger is het niet geraden op Koemarkt in één dezer plaatsen te komen. Hij zal er niet veel genoegen van beleven. De straten zijn vuil en glibberig, de menschen, vooral bij regenachtig weer, beslijkt en bespat. De stallen dampen van de paarden, de koffiehuisen, waarin een ziekmakende atmosfeer de ademhaling belemmert, zijn opgevuld met rookende, smokkende, etende en drinkende boeren. Zelfs de brood- en koekbakkers hebben „om de wille van het smeer", hunne woningen verlaagd tot eet- en drinkhuizen.

Druk en levendig is het vooral op het marktplein. Knechts en meiden, met emmer en melkblok gewapend, gaan rond, om de ten verkoop gepresenteerde of verkochte koeien uit te melken. Ze verkoopen de melk voor een prijsje, waardoor ieder in de gelegenheid gesteld is dien avond een kopje chocolade te gebruiken.

Kwakzalvers en marskramers ontbreken niet; zelfs de spullebaas, de draaimolen en talrijke kramen en tenten maken goede zaken.

De verkoopers staan bij hunne dieren, de koopers kringen en dringen er door heen, ze met kennersblik bevoelende en betastende.

Vermakelijk is het den gemaakten toorn te zien, de vaak snedige uitvallen te hooren, waarmee de koopman zijne dieren aanprijst en de koper te afhaalt en veroordeelt.

Luidt het oordeel, dat er nergens meer gelogen en bedrogen wordt, dan op een paardenmarkt, voor een koemarkt geldt dat niet minder. Nadat de koper zijn oog op een beestje gevestigd en het bevoeld en betast heeft, waarbij de verkoper niet naliet de

deugden hemelhoog te prijzen, vraagt hij zoo bij zijn neus langs: „Hoeveel mot 't weze? Knap hoor!”

„Twintig pond,” is 't onnoozele antwoord, „hij is 't dubbele weerd!” Een pond Vlaamsch is 6 gulden.

„Wat?” krijst de koper, „twintig pond voor dat skriebe-lige ding? In gien twintig jaar.”

Nu begint het loven en bieden, een handengeklap, dat het in den omtrek weerklinkt en de aandacht van anderen trekt, zoodat de beide handelaars weldra het middelpunt van een kring uitmaken, waarin ieder het zijne zegt. Nog eens gevoeld en betast. De verkoper klimt af, de begeerige koper op.

„'t Schil deelen!” zegt de laatste.

„Vandaag nog niet!” is het antwoord.

De koper, schijnbaar boos, af, de verkoper, schijnbaar onverschillig, lacht in zichzelf: „'k Hew je 'vangen, basie!”

Na verloop van een half uur komt de eerste terug.

„Goed bedocht?” vraagt hij. „Goed bedocht,” is het antwoord.

„'n Stommerik ben je,” gaat de eerste voort.

„Dat wist ik al lang,” stemt de ander toe.

„Nooit kraig je er meer voor, dan ik er voor bied,” zegt de koper weer. „Kom, ga mee na de herberg.”

Het tweetal zet zich aan een tafeltje. Onder 't gebruik van een brandewijntje of een potje bier, een kop koffie of een glas melk, wordt de handel voortgezet. Het handengeklap begint opnieuw, en eindelijk roept de verkoper met een forschen slag: „Luk!”

Het „schil” is gedeeld, de koe verkocht, waarmee de koper naar huis kan gaan, nadat hij eerst, zooals hij 't noemt, „geschokt”, dat is betaald, heeft.

Dat gaat zoo den geheelen dag door tot de zon ter kimme neigt, en ieder met zijn vee, verkocht of niet, zijn eigen dorp weer opzoekt. De gang van sommigen is dan wel eens ietwat ongewis, gelijkende op dien eener eend.

Nu gaat de stads-reiniging aan het werk en weldra zijn straten en pleinen weer begaanbaar, en is het stadje tot zijn rustige rust teruggekeerd.

P. FRANSEN JZ.

Plastiek in de Sneeuw.

AL in mijn prille jeugd kwam me de Geldersche almanak elk jaar opnieuw vertellen, dat op den 21sten Maart de winter sterft en 't voorjaar wordt herboren.

En de natuur in ons vlakke, mooie Holland, met zijn zacht zeeklimaat, houdt vrijwel rekening met dien kalender. Als het eind van Maart, de aanvang van April gekomen is, is de sneeuw reeds lang van de wijde velden weggedooid en het ijs uit de lange vaarten en breede rivieren al lang verdwenen. Waarheen men oog en oor ook wendt, overal ziet en hoort men werking, gisting. — overal breekt zich 't nieuwe leven baan. De eerste grasscheuten kijken schuchter boven bruine aarde uit, waar sneeuwklompjes en crosussen met zachte kleuren reeds staan te prijken. In de kruinen der boomen donkeren de dik gezwollen knoppen en glimlacht al een zweem van 't allerfijnste groen. De gansche vogelwereld is in rep en roer; dat springt en speelt, dat fluit en kweelt, of 't leven één genieten ware. Zelfs in de lucht zit belofte. Er gaat een geur van lente door heen, een geur van ontwakende aarde. — en stevig zeilt een pracht van paarlemoeren wolkenkoppes statig voort langs 't tintelblauw van den lichtenden hemelkoepel. Doch hoe anders dan in 't lage land

gedraagt zich de natuur in het Zwitsersch hooggebergte!

Daar toont ze zich minder gedwee en volgzaam. — lapt den heelen Gelderschen almanak zonder blikken of blozen aan haar laars en laat den winter duren, zoo lang 't haar past.

Alles ligt nog hoog met sneeuw bedekt en de bergmeren met hun kristal-klare, opaal-groene spiegels zuchten nog onder een zware ijslaag. Voor de bloemen is er nog geen plaatsje open. En de vogels? Vindt men al zwaluwen, die de lente verkonden? Ja, ze zijn er. — maar, 't zijn zwaluwen van de allervreemdste soort. 't Zijn gebruide, donkere Italianen, die met schoppen

en houweelen de poststraat openhakken en vrij maken voor het verkeer op wielen. Als een somber-kleurig lint, waarvan de tinten varieeren tusschen het bruin van natte chocolade en het grijs van een afgedankten vilten hoed, slingert zich nu de landweg door het nog helder witte dal.

Maar al lacht de natuur van 't hooggebergte om de regels van 't wisselen der jaargetijden, — geheel en al er zich aan onttrekken, kan ze toch niet. De sneeuw, die 't landschap dekt, is niet meer „de oude”. Ze lijkt verwelkt, verouderd, er komen rimpels in. Weg is haar vroolijke glinsterkleur, weg haar tooversluier van flonkerend diamant. Het zachte, zijg blauw der schaduwen, dat zich tot purper kon verdiepen, is ook verdwenen

en heeft plaats gemaakt voor droevig grijs. Zelfs heeft de sneeuw haar nijldige kraakstem verloren. Zij knapt en knarsetandt niet meer, maar zwijgt onder onzen voet. Ook voelt de sneeuw heel anders aan. In 't hartje van den winter, als 't kwik in den thermometer tot twintig graden R. onder 't vriespunt dalen kan, is ze korrelig, hard, en laat zich evenmin tot ballen kneden als 't droge zand van den heeten woestijn.

In Maart verandert dat. De sneeuw wordt een tikje vochtig, ze pakt en pakt en laat zich goed verwerken. Meterhooge standbeelden kan men oprichten, als waren ze uit rein Carrarisch

marmer gehouwen, en uit de hellingen langs de wegen en paden snijdt men de mooiste figuren in kant- of bas-relief.

Maart is dan ook de tijd, waarin men zich hier met het boetseeren van sneeuwfiguren vermaakt. En welk een hoogte men er in bereiken kan, bewijzen wel de resultaten van den grooten wedstrijd, dien de Kurverein hier onlangs voor de Kurgasten had uitgeschreven. Ze leggen getuigenis af voor de deugdelijkheid van de sneeuwmaterie, alsmede voor de handigheid en kunstzin der vervaardigers.

Twee der vier ontwerpen die bekrond werden, geven wij hier in beeld weer.

Cook aan de Noordpool.

Twee figuren van kolossale afmeting, meer dan drie M. hoog. Dr. Cook en een ijsbeer drinken een glas op 't heuglijk feit der ontdekking. Leuk kijkt het ouwe-vrouw-tjes-gezicht van Cook onder de pelsmuts uit, en de kop van den beer geeft goed de uitdrukking van vroolijkheid en opgetogenheid.

Max en Moritz.

Op een kleinen sokkel staan de busten van Max en Moritz. Ze zijn een getrouwe weergave van de bekende teekening van Wilhelm Busch. Het weergeven der „Lausbubennatur” is uitstekend gelukt.

Jammer, dat het met moeite tot stand gebrachte werk zoo spoedig leed aan verval van krachten. Het smolt in enkele dagen weg, in letterlijken zin als — sneeuw voor de zon.

Arosa.

J. P. D. LOKHOF.

Foto R. Wüsthof.

MAX EN MORITZ.

Foto E. Randle.

COOK AAN DE NOORDPOOL.